

Nr 15.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd å allmänna indragningsstaten till avlidne förste amanuensen hos riksräkenskapsverket B. G. V. E. G. Schötts minderåriga barn; given Stockholms slott den 30 december 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Lyberg.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållit inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 december 1926.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Lyberg anför:

Förste amanuensen hos riksräkenskapsverket Bengt Gunnar Viktor Edvard Garibaldi Schött, född den 22 oktober 1886, avled den 25 december 1925, efterlämnande änka, Helga Maria Schött, född den 27 juni 1889, samt barnen Karl Gunnar Helge, född den 28 augusti 1916, och Olof Bengt Folke, född den 5 juli 1918.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 31 maj 1926 dagteknad skrift har styrelsen för de centrala ämbetsverkens icke-ordinarie befattningshavares förening hemställt, att Kungl. Maj:t måtte, på sätt som befunnes lämpligt, bereda amanuensen Schötts änka och barn understöd, som kunde möjliggöra för änkan att hava barnen hos sig under deras minderårighet.

Till stöd för framställningen har styrelsen anför, att Schötts efterlevande

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 14 häft. (Nr 15).

hade ekonomiskt synnerligen svårt. Den efter Schött verkställda bouppteckningen, av vilken transsumt närslutits framställningen, utvisade, att tillgångarna i boet vid bouppteckningstillfället utgjorde tillhoppa 565 kronor 40 öre samt att skulderna belöpte sig till 2,056 kronor 15 öre. Visserligen hade änkan Schött lyckats erhålla tillfällig anställning vid ett tidningsföretag, men hennes inkomst vore så ringa — 100 kronor i månaden — att hon stode inför nödvändigheten att lämna barnen från sig. Framhållits har ock, att Schött i det längsta trots sjukdom sökt uppehålla sin tjänst med hänsyn till de för en familjeförsörjare kännbara sjuklighetsavdragen. — Av framställningen närslutna intyg framgår, bland annat, att amanuensen Schött, som antagits såsom e. o. tjänsteman i kammarkollegium den 23 juli 1920 och till e. o. tjänsteman i kammarrätten den 19 augusti 1920, under sin tjänstgöring i det förstnämnda verket på grund av särskilda förordnanden uppehållit amanuensbefattning 3 månader 20 dagar och notarietjänst 3 månader 4 dagar samt att han i kammarrätten innehaft förordnande såsom amanuens 3 månader 17 dagar och såsom notarie 24 dagar.

I en den 21 juni 1926 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ingiven skrift har sedermera änkan Schött hemställt, att Kungl. Maj:t måtte behjärta hennes nödställda belägenhet och bereda henne och hennes barn ett årligt understöd till deras underhåll och barnens uppfostran.

Änkan Schött har härvid, under hänvisning till förenämnda transsumt av bouppteckning, framhållit, att hon vid mannens död icke ägde andra enskilda tillgångar än ett möblemang till två rum och kök, som hon sedermera måst realisera. Barnen hade börjat sin skolgång och hade endast genom mellankomst av mannens kamrater i ämbetsverket kunnat draga sig fram under den närmaste tiden efter dödsfallet. På grund av hennes ålder vore det uteslutet, att hon skulle kunna erhålla kontorsanställning, som hon innehaft före sitt äktenskap, och den tillfälliga inkomst å 100 kronor i månaden, hon uppbure såsom ersättning för arbete i ett tidningsföretag, vore alltför ringa att därpå försörja sig och barnen. Hennes och hennes avlidne mans släktingar vore ej heller i den ekonomiska situation, att de kunde bidra till hennes och barnens underhåll.

Statskontoret, som den 14 augusti 1926 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att riksdagen visserligen i många fall beviljat årliga understöd åt änkor efter sådana befattningshavare i statens tjänst, vilka icke varit i tillfälle att sörja för sina efterlevande genom att ingå i någon av staten understödd kassa för familjepensionering. För beviljande av understöd av nu ifrågakarande slag hade dock alltid såsom förutsättning gällt, att särskilt ömmande omständigheter kunde anses föreligga. Så hade ansetts vara förhållandet, då änka varit antingen till följd av hög ålder eller på grund av sjukdom oförmögen till arbete och tillika befunnits vara medellös och i saknad av anhöriga, som ansetts kunna och böra draga försorg om henne. Där det icke blivit styrkt, att dylika särskilt ömmande för-

hållanden förelegat, hade det ansetts betänkligt att av statsmedel bereda änkepension. När änkan varit arbetsduglig men haft minderåriga barn att försörja och uppfostra, hade i åtskilliga fall, då behov av understöd förelegat, detta ansetts böra tillgodoses, icke genom änkepension, utan genom uppfostringsbidrag åt barnen.

Med tillämpning av dessa principer på det nu föreliggande fallet har det synts statskontoret knappast böra ifrågakomma att bereda någon pension åt förste amanuensen Schöotts änka, vilken, född år 1889, synts — enligt vad handlingarna utvisade — vara arbetsför. Däremot har statskontoret ansett, att något årligt understöd för makarnas minderåriga barns uppfostran borde beredas, och har sådant understöd med hänsyn till familjens medellöshet ävensom därtill, att under barnens minderårighet deras moder knappast kunde antagas bliva i tillfälle att i någon mera avsevärd mån genom arbete förtjäna medel till familjens uppehälle, skäligen synts statskontoret böra bestämmas till sådant belopp, att därigenom bereddes en effektiv hjälp till barnens uppfostran. Om fadern varit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, hade hans delaktighetsbelopp, avpassat efter avlöningen vid fränfallet, utgjort 810 kronor, och hade de båda barnen utan pensionsberättigad moder erhållit pension å tillhopa 1,140 kronor, varav 330 kronor hade upphört att utgå, när det äldre barnet uppnått 21 års ålder, samt återstoden utgått intill dess att det yngre barnet nått samma ålder. Av riksdagen beviljade barnpensioner plögade emellertid bestämmas att utgå endast till slutet av det kalenderår, varunder barnet uppnått 18 års ålder. På grund härav och då statskontoret, som visserligen ansåge, att i detta fall liksom eljest, där avgifter för familjepension icke blivit erlagda, någon reducering av pensionsbeloppet borde äga rum, för sin del funne ett belopp av 500 kronor till vartdera barnet vara i förevarande fall skäligt, har statskontoret tillstyrkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att envar av sökandens söner, Karl Gunnar Helge och Olof Bengt Folke, finge från och med den 1 januari 1926 uppbära en årlig pension av 500 kronor, att från allmänna indragningsstaten utgå till och med det kalenderår, varunder han uppnådde 18 års ålder.

Riksräkenskapsverket, som genom remiss den 3 september 1926 anbefallts inkomma med yttrande i ärendet, har i sitt i anledning härav angivna utlåtande anfört, att verket, som ansåge det i hög grad behjärtansvärt, att Schöotts efterlämnade bereddes något understöd, funne sig böra tillstyrka, att pension utverkades åt barnen på sätt statskontoret i sitt yttrande föreslagit.

Riksräkenskapsverket har tillika meddelat, att, enligt vad dess matrikel utvisade, amanuensen Schött antogs till e. o. tjänsteman i verket den 7 april 1921 och förordnades till förste amanuens från och med den 1 januari 1922, i vilken befattning han kvarstätt vid sin död den 25 december 1925. Schött, vilken bestritt tjänst såsom revisor under sammanlagt 4 år 2 månader 8 dagar och såsom extra revisor under 1 månad, hade på ett i allo förtjänstfullt sätt fullgjort sina åligganden hos ämbetsverket.

Departements-
chefen.

På grund av Schötts jämförelsevis korta anställningstid i statens tjänst kan tveksamhet råda, huruvida i detta fall understöd av statsmedel bör lämnas. Med hänsyn till de principer, riksdagen under senare åren följt vid behandling av frågor av liknande art, synes det mig under alla förhållanden uteslutet, att, såsom styrelsen för de centrala ämbetsverkens icke-ordinarie befattningshavares förening och änkan Schött hemställt, pension skulle kunna tillerkännas henne själv, då hon endast är 37 år gammal och, såvitt handlingarna utvisa, arbetsför.

Statskontoret har emellertid på anförda skäl ansett, att ett årligt understöd borde beredas för makarna Schötts minderåriga barns uppfostran. Understödet har syns statskontoret skäligen böra bestämmas till sådant belopp, att därigenom bereddes en effektiv hjälp härtill. Riksräkenskapsverket har anslutit sig till detta förslag. I betraktande av de i ärendet åberopade omständigheterna är det även enligt min mening i hög grad behjärtansvärt, att understöd i denna form beredes familjen ifråga. Vad understödsbeloppets storlek beträffar, anser jag mig i likhet med statskontoret och riksräkenskapsverket böra förorda, att detsamma bestämmas till 500 kronor för vardera barnet, att utgå till och med utgången av det kalenderår, då barnet uppnår 18 års ålder. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vardera av avlidne förste amanuensen Bengt Gunnar Viktor Edvard Garibaldi Schötts och hans efterlämnade änkas, Helga Maria Schött, minderåriga barn, Karl Gunnar Helge och Olof Bengt Folke, må från och med den 1 januari 1926 till och med utgången av det kalenderår, under vilket barnet uppnår 18 års ålder, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 500 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga litt... vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Elis Lindahl.